

Salimäe kruusakarjääri keskkonnaloa nr L.MK/323669 muutmise taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUS

Lähtudes OG ELEKTRA AS 13.10.2022 esitatud Salimäe kruusakarjääri keskkonnaloa nr L.MK/323669 muutmise taotlusest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6 lg 2 p 2 lg 4, § 9 lg 1, § 11 lg-d 2 ja 8 ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu1“ § 1 lg 1 ja § 3 lg 4, otsustab Keskkonnaamet:

- 1.1. Jätta algatamata Salimäe kruusakarjääri keskkonnaloa nr L.MK/323669 muutmisetaotlusele keskkonnamõju hindamine (KMH);**
- 1.2. Kavandatava tegevuse erisusi või keskkonnameetmeid muidu ilmneda võiva olulise ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või leevendamiseks täiendavalt ei määrata;**
- 1.3. Täiendavad keskkonnauuringud ei ole vajalikud.**

Keskkonnaamet teavitab KMH algatamata jätmise otsusest 14 päeva jooksul väljaandes Ametlikud Teadaanded ning eraldi kirja teel puudutatud isikuid ja teisi menetlusosalisi (KeHJS § 12 lg 11).

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1. OG ELEKTRA AS esitas 29.08.2022 Keskkonnaametile taotluse Salimäe kruusakarjääri keskkonnaloa nr L.MK/323669 muutmiseks (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 29.08.2022 dokumendina nr DM-121168-1, nõuetekohane taotlus registreeritud 13.10.2022 dokumendina nr DM-121168-4). Taotlusele oli lisatud KeHJS § 6¹ lg-s 1 nimetatud teave.

2.2. Keskkonnaamet võttis 31.10.2022 kirjaga nr DM-121168-6 taotluse menetlusse.

2.3. Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 6 lg 2 p 2, § 6¹ lg 3, § 7 p 2, § 9 lg 1, § 11 lg-d 2 ja 4, Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu1“ § 1 lg 1 ja § 3 lg 4. KMH vajalikkuse üle otsustades lähtutakse KMH eelhindangust ja asjaomase asutuse seisukohast (KeHJS § 6 lg 2 p 2, § 11 lg 23). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lg 2 p 2, § 11 lg 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJS § 11 lg-s 2 sätestatud tähtajast.

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lg 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded“ (KeHJS § 6¹ lg 5).

Keskkonnaamet on eelhinnangu andmisel kasutanud järgmisi materjale:

1. Salimäe kruusakarjääri keskkonnamuutuse taotlust koos lisadega (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 13.10.2022 dokumendina nr DM-121168-3), sh
2. KeHJS § 6¹ lõike 1 kohast teavet;
3. Salimäe kruusakarjääri maavara kaevandamise loataotlust. Taotleja: OG Elektra AS; Koostaja: Mäebüroo Nord OÜ;
4. Maa-ameti Geoportaali kaardirakendust.

3.1. Kavandatav tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht

Salimäe mäeeraldisel on Vinni Vallavalitsuse poolt 11. detsember 2003.a MTÜ-le Spordiklubi K.O.S antud maa-ainese kaevandamise luba kehtivusega 10 aastat. Keskkonnaministeeriumi 02.04.2013 käskkirjas nr 306 „Lääne-Viru maakonna Vinni kruusamaardla täiendava varu arvelevõtmine ja registrikande muutmine“ on välja toodud, et Salimäe mäeeraldiselt kaevandatav paerähk ehk maa-aines vastab ehituskruusa tarbevaru nõuetele ning keskkonnaregistri maardlate nimistusse kantakse Vinni kruusamaardla täiendav ehituskruusa aktiivne tarbevaru kogumahuks 209 tuh m³. Salimäe karjääri maa-ainese kaevandamise luba on ümberregistreeritud OG Elektra AS-i nimele maavara kaevandamise loana nr L.MK/323669 Keskkonnaameti Viru regiooni juhataja 05.09.2013 korraldusega nr V1-15/13/346. Seega on tegemist olemasoleva karjääriga, kus soovitakse ehituskruusa kaevandamist jätkata veel 15 aastat, s.o tähtajani 05.09.2038.

Maavaravaru plaanitakse kasutada üld- ja teedeehituses. Salimäe kruusakarjääri mäeeraldisel pindala 5,46 ha ja mäeeraldisel teenindusmaa pindala on 5,46 ha. Salimäe kruusakarjääri mäeeraldisega seotud ehituskruusa aktiivse tarbevaru kogus on 146,8 tuh m³, millest kaevandatav varu on 136,4 tuh m³. Kaevandamise keskmine tootmismahutavus aastas on 25 tuh m³.

Kaevandamise ettevalmistustöödeks Salimäe kruusakarjääris on peamiselt kattepinnase koorimine. Katendi paksus paljandamata ala piires on keskmiselt 0,4 m. Kasuliku kihi uuritud keskmine paksus on 3,4 m. Kasulik kiht on kõrgemal veetasemest.

Salimäe karjääri alal on senise kaevandamisega osaliselt kattepinnasest kooritud ja kohati on kaevandamisega jõutud kasuliku kihi lamamini. Kattepinnas on koorimata karjääri põhja- ja lõunaosas mahuga 11 tuh m³, millest 5 tuh m³ moodustab muld. Muld kooritakse ja ladustatakse eraldi vastavalt mullale esitatavatele nõuetele ning kasutatakse hiljem bioloogilisteks korrastamistöödeks. Pärast kasvukihi eemaldamist lükatakse buldooseriga kokku kattepinnas mis säilitatakse mäeeraldisel teenindusmaal hilisemate korrastamistööde jaoks. Kattepinnas kasutatakse täielikult karjääriala korrastamiseks.

Maavara kaevandamist jätkatakse olemasolevast eest. Arvestades kasuliku kihi paksust ammendatakse maavara ühe või kahe astanguga kuni mäeeraldisel põhjani. Kahe astanguga kaevandades rajatakse astangud järjestiku piisava vahemaaga, et tagada tööde teostamisel ja liikumisel ohutus. Kruusa kaevandamiseks kasutatakse pöördkoppekskavaatorit. Kaevandades seisab ekskavaator karjääri külje ääres, ammutab materjali ja tõstab kallurisse. Purustatud

toodangu laadimine puistangust autodele toimub ekskavaatoriga. Maavara väljavedu karjäärist toimub autotranspordiga. Kaevandamisel ja paljandustöödel kasutatakse abimehhanismina buldoosereid. Mäetööde ajaline ja ruumiline graafik määratakse vastavalt mäetööde arengukavale.

Salimäe kruusakarjääri keskkonnanaloo kehtivusaja pikendamisel mäeeraldisel ja mäeeraldisel teenindusmaa pindalad jäävad olemasolevaga võrreldes samaks. Sealhulgas taotletava mäeeraldisel piiris ei muudeta senist kaevandamise tehnoloogiat ega tootmisprotsessi. Salimäe kruusakarjääri mäeeraldisel esinev katend kasutatakse kogu mahus maapinna kujundamiseks vastavalt kaevandatud maa korrastamise projektile.

3.1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

Salimäe kruusakarjäär asub Lääne-Viru maakonnas, Vinni vallas, Kehala külas, 17103 Mõdriku-Kehala tee 6 kilomeetrilt 270 m lääne pool. Mäeeraldisel kirdepiir külgneb endise Rakvere Trev-i Kehala karjääriga ja karjäärist vahetult loode pool asub Kehala rallirada. Salimäe kruusakarjääri mäeeraldis kattub eraomandis oleva katastriüksusega "Salimäe" (90002:004:1580), mille üldpindala on 13,22 ha. Salimäe mäeeraldisel ida ja lääne piir ühtib katastriüksuse piiriga. Mäeeraldisest põhja ja lõuna pool jätkub katastriüksus "Salimäe".

Keskkonnaametile teadaolevalt ei ole keskkonnanaloo alusel Salimäe kruusakarjääris lubatud tegevus vastuolus ühegi strateegilise planeerimisdokumendi ega praeguse või planeeritava tegevusega.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Menetluses olev mäeeraldis hõlmab täielikult Vinni kruusamaardla (registrikaart nr 0876) ehituskruusa aktiivse tarbevaru 5 plokki. Taotletav mäeeraldis ning selle teenindusmaa hõlmavad täielikult olemasolevat Salimäe kruusakarjääri (loa nr L.MK/323669, loa omaja AS OG Elektra, kehtiv kuni 05.09.2023) ning selle teenindusmaad. Seisuga 30.06.2022 on olemasoleva Salimäe kruusakarjääriga seotud ehituskruusa aktiivse tarbevaru 5 ploki jääkvaru 146,8 tuhat m³.

Taotletav mäeeraldis ning selle teenindusmaa kattuvad täielikult Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundliku alaga (Eesti looduse infosüsteemi kood LTA1000001). Taotletava mäeeraldisel ning selle teenindusmaa põhjaosa kattub kaitsmata põhjaveega alaga (Eesti looduse infosüsteemi kood LTA1000440).

Arvestades, et karjääri tegevuse raames ei alandata põhjavee taset selle ümberjuhtimise läbi, ega kasutata vee kvaliteeti mõjutavaid kaevandamismeetodeid, on vähe tõenäoline, et kavandatav tegevus võiks mõjutada põhjaveekogumi seisundit.

Karjäärade rajamisega ja nende töötamise jooksul väheneb looduslik mitmekesisus. Looduslik mitmekesisus, taimestik ja loomastik saab hakata taastuma pärast karjääri korrastamist. Maavara kaevandamisest muutub maastiku olukord mäeeraldisel piiris täielikult. Kaevandamisest mõjutatud maa tuleb korrastada projekti alusel (MaaPS § 81 lg 1). Korrastamisprojekt koostatakse lähtudes loa andja poolt esitatud korrastamistingimustest (MaaPS § 81 lg 2). Korrastamisega tuleb alustada tehnoloogiliselt esimesel võimalusel ning see tuleb lõpuni viia enne maavara kaevandamise keskkonnanaloo kehtivuse lõppu (MaaPS § 80 lg 1). Korrastatava maa kasutamise otstarve on taotluse kohaselt autospordikompleks.

3.1.4. Tegevuse energiakasutus

Kaevandamise mäetehnilised tingimused on Salimäe mäeeraldisel rahuldavad. Karjäärile on hea juurdepääs külgnevast Mõdriku-Kehala teest.

Peamised energiatarbijad on karjääris töötavad seadmed ja masinad.

3.1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Müra

Salimäe kruusakarjääri mäeeraldise lähiala tuleb käsitleda kui II kategooria alana, kus kehtivad tööstusmüra piirväärtused: päeval ajal 60 dB ja öisel ajal 45 dB. Liiklusmüra (nt maanteeliiklus) piirväärtused II kategooria alal on päeval ajal 60 dB (65 dB on lubatud müratundliku hoone teepoolsel küljel) ja öisel ajal 55 dB (60 dB on lubatud müratundliku hoone teepoolsel küljel). Arvestades, et karjäär töötab päeval ajal, tuleb tagada vastav päevase aja normtase elamumaa-alal.

Kavandatava tegevusega mäeeraldise teenindusmaa piiridest väljapoole leviv peamine mõju võib avalduda kaevandamiseks ja maavara transpordiks kasutatavate masinate poolt tekitatavas müras ja tahketes peenosakestes. Kaevetöödeks kasutatavate masinate töötamisel tekkiv müratase peab vastavalt majandus- ja taristuministri 08.06.2015 määrusele nr 59 vastama Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2000/14/EÜ, välitingimustes kasutatavate seadmete müra kohta käivate liikmesriikide seaduste ühtlustamise kohta (EÜT L 162, 3.7.2000, lk 1–78). Külgnivatele aladele kanduv müratase väheneb heli neeldumise tõttu. Avatud maastikul punktmüraallika korral kauguse kahekordistumisel väheneb müratase 6 dB ning joonmüraallika korral 3 dB. Olenevalt karjääris töötavate masinate konkreetsest asukohast jääb lisaks karjääri serva müra ekraniseeriv mõju 5–10 dB vahemikku. Masinatest lähtuvat mürataset vähendab ka mäeeraldisel paiknevad katendi ja kaevise puistangud ning kaevandamise käigus tekkinud süvend. Lisaks karjääris töötavatele masinatele tekib müra karjääri teenindavate transpordivahendite liikumisel. Karjääri territooriumil kasutatavate transpordimasinate poolt tekitatav müra on samaväärne avalikel teedel liiklevate masinate müraga.

Tulenevalt planeeritavast tööprotsessist töötab taotluse kohaselt mäeeraldisel kaevandamisel maksimaalselt koos pöördkoppekskavaator ja buldooser.

Kaevandamiseks kasutatavad masinad ei tohi ületada lubatud piirnorme. Kattepinnas ladustatakse mäeeraldise servaaladele, mis suurendab karjääri nõlva müra ekraniseerivat mõju. Lisaks karjääris töötavatele masinatele tekib müra karjääri teenindavate transpordivahendite liikumisel. Maavara väljaveoks karjäärist kasutatakse tehniliselt korras ja kehtivatele normidele vastavaid veoautosid.

Tahked peenosakesed (tolm)

Maavara kaevandamisel ja laadimisel loodusliku niiskuse juures ei eraldu märkimisväärselt tahkeid peenosakesi ning see langeb kiiresti maha masinate töötsooni läheduses.

Tahkete osakeste leviku ulatus ja hajumine sõltub peamiselt tuule suunast ja kiirusest ning õhuniiskusest. Mäeeraldiselt tahkete peenosakeste levikut külgnivatele aladele vähendab alal paiknevad puistangud ning osaliselt ümbritsevad metsaalad. Maavara veol tekkida võivad tahkeid peenosakesi on vajadusel võimalik vähendada karjäärisiseste teede niisutamisega. Karjäär asub hõreda inimasustusega piirkonnas ja ei ole oodata peenosakestest lähtuvat negatiivset mõju ümbritsevale elukeskkonnale ja elukvaliteedile. Kavandatava tootmisprotsessi ja -tingimuste

puhul ei ole oodata käitise saasteainete heidete künniskoguste ületamist, mille korral oleks nõutav õhusaasteluba.

Mürataseme ja tahkete peenosakeste tekke- ja leviku vähendamiseks saab vajadusel karjäärisestel teedel transpordivahendite liikumise kiirust piirata. Transpordivahendite kiirust võib alandada mäeeraldisel 30 km/h ning vajadusel läbi viia laadurijuhtide täiendav instruktaaz, mis tagab, et laadimisel satuks keskkonda vähem peenosakesi ja müratase oleks minimaalne.

Salimäe kruusakarjääri olemasolevale loale on kantud leevendusmeetmetena kõrvaltingimused:

1. Kivimi purustamisel killustikuks ja transpordi liikumisel tuleb vältida ülemäärase tolmu teket ning vajadusel kasta karjääri väljaveo teed;
2. Reostuse vältimiseks teostada pidevat tehnilise korrasoleku kontrolli karjääris kasutatava tehnika üle, hooldust ja tankimist viia läbi selleks kohandatud alal;
3. Väljavedu karjäärist on lubatud tööajal ja tööpäevadel;
4. Motoraja ja karjääri kumulatiivsete mõjude vältimiseks ei ole lubatud üheaegselt motovõistluste pidamine ja karjääri töötamine. Loa omanikul tuleb saavutada vastavad kokkulepped aegade suhtes, millal toimuvad motovõistlused, millal kaevandamine.

Pinna- ja põhjavesi

Kaevandamine Salimäe kruusakarjääris ei avalda mõju piirkonnas kujunenud veetasemele, kuna kaevandamine toimub kõrgemal veetasemest.

Keskkonnaametile teadaolevalt ei ole kaevandamise tegevus Salimäe karjääris avaldanud negatiivset mõju piirkonna puurkaevude veekvaliteedile ja kogusele. Keskkonnaregistris puuduvad andmed mäeeraldisel lähedal asuvate salvkaevude kohta.

Potentsiaalsete reostusallikate avariide vältimiseks tuleb jälgida masinate tehnilist seisundit. Kütte- ja määrdeainete pinnasesse ning põhjavette sattumise välistamiseks võib seadmete või masinate hooldus ja remont toimuda ainult selleks ettenähtud teenindusplatsil. Karjääris peavad olema vahendid õli ja naftaproduktide lekkimisel tekkiva reostuse likvideerimiseks.

Korrastamine

Keskkonnaameti Viru regioon on oma 09.02.2010.a kirjaga nr V10-1/09/127678-9 esitanud Salimäe kruusakarjääri mäeeraldisel korrastamistingimused. Katastriüksuse "Salimäe" omaniku soovil ja vastavalt korrastamistingimustele kavandatakse Salimäe kruusakarjääri alale rajada peale varu ammendamist autospordikompleks. Autospordikompleksi rajamiseks koostab arendaja eraldi projekti ja esitab Keskkonnaameti Viru regioonile läbivaatamiseks. Autospordikompleks rajatakse kogu mäeeraldisel ulatuses pindalal 5,46 ha.

Vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus, lõhn

Karjääris ei toimu lõhketöid ja mäeeraldisel kasutada plaanitavate mäemasinate töötamisel ei teki vibratsiooni, mis võiks avaldada negatiivset mõju ümbritsevale keskkonnale. Liiva ja kruusa kaevandamisega ei kaasne maavõnkeid, mis võiksid ohustada lähimaid hooneid. Kõige suurem on vibratsiooni mõju kasutatavate masinate juhtidele (operaatoritele). Vibratsiooni piirmäärad vibratsioonist mõjutatud töökeskkonnale on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 12.04.2007 määrusega nr 109 „Töötervishoiu ja tööohutuse nõuded vibratsioonist mõjutatud töökeskkonnale, töökeskkonna vibratsiooni piirnõrmed ja vibratsiooni mõõtmise kord“.

Kasutades tehniliselt korras masinaid on vibratsioon lubatud piirides ja mõju töötajatele minimaalne. Kavandatavast tegevusest tulenevalt ei nähta ette keskkonnaseire kava koostamise vajadust ega keskkonnaseireks seadmete kasutamist.

Valguse, soojuse, kiirguse ja lõhna reostust ettevõtte tegevusest ümbruskonnale ei kaasne.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Kaevandamisjäätmed on jäätmed, mis on tekkinud maavarade uuringute, maavarade kaevandamise, rikastamise ja ladustamise ning kaevandamise töö tulemusena. Kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjäätmeid, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmeoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses, tuleb koostada kaevandamisjäätmekava. Jäätmeoidlaks loetakse iga ehitist või ala, mida kasutatakse rohkem kui kolmeks aastaks saastumata pinnase kogumiseks või ladestamiseks. Kui kaevandatud maavara otsustatakse töödelda seda purustades või sõeludes, siis seda tehakse erinevatele tingimustele vastava toodangu valmistamiseks, mitte toodangust kaubandusliku väärtuseta osa eraldamiseks.

Salimäe kruusakarjääri mäeeraldisel esinev katend kasutatakse kogu mahus maapinna kujundamiseks vastavalt kaevandatud maa korrastamise projektile. Kaevandatud maa korrastamise projekt koostatakse lähtudes Keskkonnaameti poolt esitatavatest korrastamistingimustest. Korrastamistingimusi esitades arvestatakse maaomaniku poolt maa kasutada andmisel esitatud nõudeid ja kohaliku omavalitsuse arvamust. Korrastamisprojekti koostamisel ning korrastamistingimustest lähtuvalt selgitatakse välja maismaa kuju ning moodustamiseks vajalikud mahud ning tasemed. Kaevandamise ettevalmistustööde käigus ladustatud kasvukihi osa on sobiv tagasitäitmise puhul laotada korrastatava ala pealmiseks viljakaks kihiks. Tehniliselt korrastatud maale saab moodustada bioloogilise korrastamisega osaliselt rohumaa (autospordikompleksi haljasalad). Paljandustööde käigus kooritud kattepinna saab kasutada kaevandatud maa korrastamiseks maavara kaevandamise keskkonnaloa kehtivuse ajal. Hinnanguliselt on 11 tuh m³ kattepinna korrastamisel kasutatav alale liigendatuse andmiseks. Kattepinna kasutamist korrastamisel on käsitletud varasemas maavara kaevandamise loa taotluses ning Salimäe maa-ainese karjääri (registreerimise number 75008746) kaevandamisega rikutud maa korrastamise projektis (Mäebüroo Nord OÜ, Töö nr 40510, 2010. a). Antud loa taotluse ning korrastamisprojekti kohaselt rajatakse karjääri alale peale varu ammendamist autospordikompleksi. Loa taotluse seletuskirja ning korrastamisprojekti kohaselt kasutatakse kattepinna täielikult karjääriala korrastamiseks ning korrastamisprojekti on välja toodud, et hinnanguliselt kasutatakse ~4 tuh m³ kattepinna karjääri külgede korrastamises ning ~7 tuh m³ karjääri põhja korrastamiseks.

Kattepinna puistangutes on välistatud õhu või vee kaudu eralduvate saasteainete teke ja levik. Puistangud on geotehniliselt ja geokeemiliselt stabiilne pinnas. Keskkonnale ohtlike ainete sisaldus puistangu materjalis ei ületa looduslikke taustakontsentratsioone ja sellega ei kaasne keskkonnale saasteohtu. Võimalike õnnetusohude vältimiseks nii puistangute nõlvad kui ka nende pealispinnad silutakse. Jälgida tuleb, et puistangute nõlvnurk oleks väiksem kui 26° (1:2).

Kattekihi käitlemine maavara kaevandamise keskkonnaloa kehtivuse ajal mäeeraldise teenindusmaa piires ei kahjusta keskkonda – see ei ohusta vett, õhku, pinnast, loomastikku ega taimestikku. Samuti ei tekita need müra või lõhnast põhjustatud keskkonnanähtinguid ega kahjusta maastikku. Kattekihi puistangud ei vaja mingisugust töötlemist ning nende kasutamisel puuduvad kahjulikud mõjud keskkonnale.

Kaevandamise ettevalmistustöödeks on metsa raadamine, kändude juurimine ning kokkulüke. Kaevandamisel on käesoleval hetkel mets osaliselt säilinud mäeeraldise põhja-, kirde-, kagu- ning edelaosas. Antud aladel on vajalik teha ettevalmistustöödena metsa raadamine ning kändude juurimine. Metsa raadamine ja kändude juurimine tellitakse vastavale tööle spetsialiseerunud ettevõttelt, kes tegeleb ka töö tulemusel tekkiva puitmaterjali (puit, kändud) edasise käitlemisega. Raadamisel saadav puit turustatakse vastavalt kvaliteedile ning kändude juurimisel saadavad kändud töödeldakse (hakkepuit, küttematerjal) ning turustatakse. Kaevandaja ei soovi kände kasutusega hoida ning kändude edasine kasutus on kindel. Seega on välistatud kändude muutumist jäätmeteks.

Olmejäätmeid moodustub karjääri töös väga väikeses mahus. Need kogutakse konteinerisse ning antakse üle jäätmekäitlejale. Kaevandamisel kasutatavate masinate ja mehhanismide hooldus tehakse alltöövõtuna remonditöökodades või selleks kohaldatud alal. Mineraalse loodusliku ehitusmaterjali kaevandamisel enamlevinud tehnikat kasutades ei teki ohtlikke jäätmeid.

Kaevandamisel Salimäe kruusakarjääri mäeeraldisel ei teki kaevandamisjäätmeid ja puudub kaevandamisjäätmekava ning keskkonnanõu jäätmete eriosa täitmise vajadus. Samuti ei toimu Salimäe kruusakarjääris jäätmeseaduse mõistes katendi äraviskamist ning tegemist on looduslikul kujul oleva materjaliga, millel on olemas kindel kasutus ning otstarve.

Maapõueseaduse § 44 kohaselt ei tohi kaevandamine põhjustada mulla hävimist ning maavara kaevandamisel eemaldatud mulda tohib ajutiselt ladustada mäeeraldisel teenindusmaa piires, kasutada loa alusel kaevandatud maa korrastamiseks ning võõrandada või kasutada väljaspool mäeeraldisel teenindusmaad. Sealhulgas ei kujuta katendi ajutisel ladustamisel ohtu keskkonnale ning samuti on välistatud saasteainete teke ja levik ümbritsevasse keskkonda. Antud saastumata kattepinna/mulla näol pole jäätmeseaduse mõistes tegemist jäätmetega.

3.1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Taotletavas kruusakarjääris paikneb kaevandatav maavara pealpool põhjavee taset. Mäetöödel on potentsiaalseks reostusallikaks karjääri mäemasinate tehnilised avariid. Vee reostuse vältimiseks teostada pidevat tehnilise korrasoleku kontrolli karjääris kasutatava tehnika üle; hooldust ja tankimist viia läbi selleks kohandatud alal ja ettenähtud viisil. Reostusohu olukorra tekkimisel tuleb teavitada Keskkonnaametit ja Päästeteenistust ning rakendada koheselt operatiivselt reostuse tõrje meetmeid ning sõltuvalt reostuse tekke asjaoludest teostada veeproovide ja pinnaseproovide analüüsid ning tuvastada reostuse määr. Karjääris peavad olema vahendid õli ja naftaproduktide lekkimisel tekkiva reostuse likvideerimiseks.

3.1.8. Tegevuse seisukohast asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide oht, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide oht teaduslike andmete alusel

Tegevuse seisukohast asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide oht (sh sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide oht teaduslike andmete alusel) puudub.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1. Olemasolev ja planeeritav maakasutus ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Salimäe kruusakarjääri mäeeraldis asub Lääne-Viru maakonnas Vinni vallas Kehala külas eraomandis oleval Salimäe maaüksusel (registrioriis 2103631; katastritunnus 90002:004:158).

Kaevandamisest mõjutatud maa tuleb kaevandamise järgselt korrastada projekti alusel (MaaPS § 81 lg 1). Korrastamisprojekt koostatakse lähtudes loa andja poolt esitatud korrastamistingimustest (MaaPS § 81 lg 2). Korrastamisega tuleb alustada tehnoloogiliselt esimesel võimalusel ning see tuleb lõpuni viia enne keskkonnanõu kehtivuse lõppu (MaaPS § 80 lg 1).

Mäeeraldis ning selle teenindusmaa kattuvad täielikult Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundliku alaga (Eesti looduse infosüsteemi kood LTA1000001). Taotletava mäeeraldisel

ning selle teenindusmaa põhjaosa kattub kaitsmata põhjaveega alaga (Eesti looduse infosüsteemi kood LTA1000440).

3.2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Mäeeraldis hõlmab täielikult Vinni kruusamaardla (registrikaart nr 0876) ehituskruusa aktiivse tarbevaru 5 plokki. Salimäe mäeeraldisel kasulik kiht vastab ehituskruusale esitatavatele nõuetele ning sobib pärast purustamist ja fraksioneerimist kasutamiseks ehitussegude koostises ja teedehituses. Kruusa liivaosa vastab keskmiselt ehitusliivale esitatavatele nõuetele. Alal paiknev maavara on taastumatu.

Teisi maavarasid, nagu põhjavesi ja pinnavesi, ei kasutata. Ala korrastamisel autospordikompleks, kujundatakse alale tehismaastik.

Karjäärile on hea juurdepääs külgnevast Mõdriku-Kehala teest. Kaevandamise mäetehnilised tingimused on Salimäe mäeeraldisel rahuldavad.

Karjääri rajamisel ja selle töötamise jooksul looduslik mitmekesisus paratamatul vaesestub. See saab hakata taastuma pärast karjääri korrastamist. Ammendunud karjääriosas, kuhu on tagasi laotatud ka kooritud kattepinnast, hakkab toimuma ka looduse isetaastumine.

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kusõigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Planeeritav tegevus sarnaneb oma olemuselt ehitustegevusega. Nagu iga ehitustegevusega võib ka maavara kaevandamisega kaasneda keskkonnahäiringuid. Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi KeÜS) § 3 lg 1 kohaselt on keskkonnahäiring inimtegevusega kaasnev vahetu või kaudne ebasoodne mõju keskkonnale. Taotletava keskkonnalooga lubatud tegevusega kaasneda võivateks olulisemateks keskkonnamõjudeks on mõju maastikule ja maakasutusele, piirkonna veerežiimi muutmine. Karjääri tegevuse jätkumise ja lõpetamisega muudetakse oluliselt piirkonna ökoloogilist seisundit. Tegevuse lõppedes korrastatakse karjääri alune maa rohumaaks (autospordikompleks), mis loob uued tingimused nii bioloogilise mitmekesisuse arenemiseks selles keskkonnas kui ka inimesele ajaveetmiseks.

Salimäe kruusakarjääri teenindusmaast 860 m kaugusele ida suunas jääb Mõdriku -Roela loodusala (EELIS kood RAH0000370), kus Nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ kohaselt I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on huumustoitelised järved ja järvikud (3160), lood (alvarid – *6280), rabad (*7110), nokkheinakooslused (7150), allikad ja allikasood (7160), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (sürjametsad – 9060), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0) ja II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on harivesilik (*Triturus cristatus*) ja kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*).

Salimäe kruusakarjääri teenindusmaast 2,5 km loode suunas jääb Vinni-Pajusti loodusala (EELIS kood RAH0000369), kus Nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ kohaselt I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on puisniidud (*6530), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050) ja puiskarjamaad (9070).

Puudub põhjendatud alus eeldada, et kaevandamistegevusel oleks mõju sedavõrd kaugele jäävatele objektidele.

Kaevandamistegevus toob endaga kaasa maastiku pikaajalise või püsiva muutumise. Samas on näiteks majanduslikust aspektist oluline ka taastumatute maavarade jätkusuutliku kasutamise tagamine. Karjääri rajamisel ja selle töötamise jooksul looduslik mitmekesisus paratamatult vaesestub. See saab hakata taastuma pärast karjääri korrastamist. Keskkonnaloa kehtivuse ajal hakkab juba ammendunud karjääriosades toimuma ka taimede isetaastumine.

Keskkonnaametile teadaolevalt puuduvad mäeeraldise mõjupiirkonnas kultuurimälestiste registrisse kantud kultuuri või arheoloogilise väärtusega alad. Taotletava alaga seotud kannet kultuuri- või arheoloogilise kaitseväärtusega objekti kohta ei leia ka Eesti vaimse kultuuripärandi nimistust.

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

KeÜS § 23 lg 1 sätestab, et igaühel on õigus tervise- ja heaoluvajadustele vastavale keskkonnale, millega tal on oluline puutumus. Lõike 2 kohaselt on oluline puutumus isikul, kes viibib tihti mõjutatud keskkonnas, kasutab sageli mõjutatud loodusvara või kellel on muul põhjusel eriline seos mõjutatud keskkonnaga.

Lähimad majapidamised on karjääri kagunurgast 80 m kaugusel – katastriüksus „Nele“ (katastritunnus 90002:004:0012) ja loodenurgast 350 m kaugusel – katastriüksus „Karukäpa“ (katastritunnus 90002:004:0085). Ülejäänud majapidamised on enam kui 500 m kaugusel.

Müra leevendamiseks on juba olemasolevale loale seatud kõrvaltingimus, et motoraja ja karjääri kumulatiivsete mõjude vältimiseks ei ole lubatud üheaegselt motovõistluste pidamine ja karjääri töötamine. Samuti on elanike kaitseks ja häiringute vähendamiseks seatud kõrvaltingimused, et kivimi purustamisel killustikuks ja transpordi liikumisel tuleb vältida ülemäärase tolmu teket ning vajadusel kasta karjääri väljaveo teed ja väljavedu karjäärast on lubatud tööajal ja tööpäevadel.

Samuti ei mõjuta kaevandamine Salimäe kruusakarjääris piirkonnas väljakujunenud põhjaveežiimi (veetaset), kuna kogu keskkonnaloaga väljata lubatav maavara varu asub pealpool põhjaveetasel. Seega ei ohustata kaevandamisega karjääri vahetus läheduses olevaid salvkaevusid ega elanike veevarustust.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele

Alljärgnevalt on toodud kavandatava tegevuse keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

3.3.1. Mõju suurus

Arvestades, et karjääri tegevusega ei kasutata põhjavett ja ei juhita suublasse karjääri kuivendamise vett, ilmneb mõju vaid ökosüsteemide ümber kujunemisega. Arvestades et tegevuspiirkonnas ei olnud ka varem olulisi põhja- ja pinnaveest sõltuvaid loodusväärtusi, on mõju väheoluline.

Võimalik mõju põhja- ja pinnaveele võib tekkida ka kaevandamiseks kasutatavate seadmete avariilukordadega. Kuna kasutatav tehnika sisaldab ja kasutab töötamiseks määrdeaineid ja kütust, siis on võimalik, et esineb nende lekkeid. Kasutades tehniliselt korras seadmeid ja neid regulaarselt hooldades on lekete tõenäosus väike ja lekked kiiresti avastatavad. Lekete ja avariilukordade esinemisel tuleb need koheselt likvideerida.

Maavara kaevandamisel ja laadimisel loodusliku niiskuse juures ei eraldu märkimisväärselt tahkeid peenosakesi ning need langevad kiiresti maha masinate töötsooni läheduses. Maavara

transpordiga võib teedel kuival aastaajal tekkida tolmu. Tolmu levikut tõkestavad väljapoole mäeeraldist pinnasevallid ja ümbritsevad metsaalad.

Maavara kaevandamise ja transportimisega kaasneb müra, mida tekitavad karjääris töötavad kaevandamismasinad. Karjääris tekkiv müra ei ületa lubatud piirväärtusi.

Valgus-, soojus-, kiirgus- ega lõhnareostust tegevusega ümbruskonnale eeldatavalt ei kaasne.

3.3.2. Mõjuala ulatus, näiteks geograafiline ala ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus

Kaevandamistegevuse mõju piirkonna puurkaevudele on välistatud, sest kogu maavara varu asub pealpool põhjavee taset. Keskkonnaregistri andmetel ei paikne tegevuse lähipiirkonnas salvkaeve.

Välisõhu mõjualana saab käsitleda Salimäe kruusakarjääri mäeeraldise teenindusmaad ning ca 300 m ümber selle, kuna nii kaugele võib teoreetiliselt ulatuda müra häiring või tahkete peenosakeste häiring. Mõjualasse jääb 2 majapidamist.

Peenosakeste heitme leviku takistamiseks lähimate elamuteni, tuleb kuival ajal rakendada leevendusmeetmeid.

Kuivõrd karjääris taaskasutatakse katendit ja teisi tavajäätmeid (kännud), mis ei sisalda ohtlikke aineid ega ole ohtlike ainetega reostunud, ei ole vaja jäätmete tekitamisele, ladustamisele ja taaskasutamisele vajalik seada erinõudeid.

3.3.3. Mõju ilmnemise tõenäosus

Kavandatava tegevusega mäeeraldise teenindusmaa piiridest väljapoole leviv peamine mõju võib avalduda kaevandamiseks ja maavara transpordiks kasutatavate masinate poolt tekitatavas müras ja tolmus.

Arvestades, et Vinni kruusamaardlas Salimäe kruusakarjääris ja Vinni, Vinni I ja Vinni II kruusakarjäärides on maavara kaevandatud juba aastaid, on mõjude avaldumine pidanud suuremas osas juba ilmsiks tulema enne keskkonnaloa muutmise taotluse esitamist. Keskkonnaametile teadaolevalt ei ole Salimäe kruusakarjääri tegevusega seni ilmnenu olulisi keskkonnamõjusid.

3.3.4. Mõju tugevus, kestus, sagedus ja pöördumus

Kaevandamise käigus tekkiv tolmu ja müra on ajutise loomuga – kui kaevandamine lõpetatakse, kaob müra ja tolmu. Müra ja tolmu võib kaasneda ka väljatud maavara väljaveol.

Karjääri tegevuse pöördumatu, kuid väheoluline mõju põhjaveele ja pinnaveele kestab karjääri tegevuse kestvuse ajal ja lõpeb karjääri korrastamisega rohumaks.

3.3.5. Mõju piiriülesus

Piiriülest mõju ette näha ei ole, sest riigipiir asub u 30 km kaugusel Salimäe kruusakarjäärist.

3.3.6. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

Natura-eelhindamine ei ole vajalik, ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud. Lähim Natura ala asub 860 m kaugusel.

3.3.7. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Vinni kruusakarjääri maavara kaevandamise loa taotlemise menetluse kestel viidi läbi KMH, mis algatati Keskkonnaameti Viru regiooni 17.12.2010 otsusega nr V10-5/40877-4. Kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindas ja KMH aruande koostas Osaühing Eesti Geoloogiakeskus (registrikood 10140653) eksperdirühm koosseisus Mall Orru (litsents KMH 0125, mis kehtib kuni 04.06.2013), geoloog Kaidi Lehtmets, geoloogiatehnik Heli Milvek. Erialaekspertidena kaasati Eesti Geoloogiakeskuse Rakendusgeoloogia osakonna juhataja Rein Ramst (botaanik – taimestiku hindamine). KMH olid hinnatud tegutseva (Salimäe maa-ainese karjääri) ja taotletavate (Vinni, Vinni II ja Vinni III kruusakarjääride) karjääride kumulatiivsed mõjud. Ekspertid ei pea kaevandamist sedavõrd ohtlikuks, et sellest peaks loobuma, kuid peavad vajalikuks võtta kaevandamisest tingitud negatiivse keskkonnamõju ärahoidmiseks ja leevendamiseks kasutusele keskkonda kaitsvad meetmed. Aruanne on heaks kiidetud Keskkonnaameti Viru regiooni 03.09.2012 kirjaga nr V6-7/11/40877-25.

Kuna kruusakarjääride heiteallikad on madalad ja kaevandatav materjal on looduslikult niiske, mis takistab märkimisväärselt tolmu levikut, siis tekivad saasteainete kõrgemad kontsentratsioonid karjäärialade territooriumil ning karjääride koosmõju välisõhu kvaliteedile on madal. Samas on oodata osalist liiklustiheduse kasvu väljaveoteedel ning sellest tulenevate häiringute tõusu.

Eeldatavalt karjääride koostöötamisel ebasoodsat kumulatiivset mõju ei teki ning keskkonnaloale kantavate kõrvaltingimuste korrektne täitmine tagab häiringute minimaalse tekke ja leviku.

3.3.8. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalusi

Mürataseme ja tolmutekke- ja leviku vähendamiseks saab vajadusel leevendava meetmena karjäärisisestel teedel transpordivahendite liikumise kiirust piirata. Transpordivahendite kiirust võib alandada mäeeraldisel 30 km/h ning vajadusel läbi viia laadurijuhtide täiendav instruktaaz, mis tagab, et laadimisel satuks keskkonda vähem tolmu ja müratase oleks minimaalne. Võimaliku peenosakeste heitme vähendamiseks kuival ajal rakendatakse leevendusmeetmena karjääri teede ja platside niisutamist. Motoraja ja karjääri kumulatiivsete mõjude vältimiseks ei ole mõistlik üheaegselt motovõistluste pidamine ja karjääri töötamine.

Kõik olulised leevendusmeetmed on kõrvaltingimustena olemasolevale keskkonnaloale juba kantud.

3.4. Eelhindangu järelkus

Eelhindamise tulemusena selgus, et asjakohaste leevendusmeetmete rakendamisel eeldatavalt ei ületata kaevandamisel piirmäärasid müra ja õhusaaste osas.

Tegevusel puudub oluline mõju põhjaveele ja pinnaveele.

Oluline keskkonnamõju puudub jäätmete, põhja- ja pinnavee, välisõhu osas ning seega KMH algatamine pole vajalik.

4. ÄRAKUULAMINE

Keskkonnaamet saatis XX.02.2023 kirjaga nr DM-121168-XX KeHJS § 11 lg 22 kohaselt eelhinnangu ja KMH algatamata jätmise otsuse eelnõu OG ELEKTRA AS-le ja asjaomastele asutustele (Vinni Vallavalitsus) tutvumiseks ning arvamuse ja seisukoha andmiseks hiljemalt XX.XX.2023. Nimetatud kuupäevaks laekus XX arvamust.

Vinni Vallavalitsus...

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Martin Nurme

juhataja

maapõuebüroo

Teadmiseks: Vinni Vallavalitsus

Moonika Aunpuu

spetsialist

maapõuebüroo